

Religionen und Kulturen der Antike
Band 6

Studienausgabe

FRANZ JOSEPH DÖLGER

ICHTHYS

5. BAND V/2

**DIE FISCH-DENKMÄLER
IN DER FRÜHCHRISTLICHEN PLASTIK
MALEREI UND KLEINKUNST**

TEXTBAND

Peter W. Metzler Verlag

Väärän rahan tekijät

ja muita saksalaisia
Sherlock Holmes -tarinoita

Theo von Blankensee
ja Kurt Matull

Väärän rahan tekijät

ja muita saksalaisia
Sherlock Holmes -tarinoita

jälkisanat
Reijo Valta

Kustantamo Helmivyö
Turku 2024

SISÄLLYS

Orjakauppiaan aarre	5
Kuinka Jack-halkaisija vamgittiin	97
Kuolleista noussut	183
Väärän rahan tekijät	277
Jälkisanat	365

Toimitus ja jälkisanat Reijo Valta.

Suomennokset on alkujaan julkaistu Wiipuri-lehdessä vuonna 1910. Ne kuvastavat aikansa käsityksiä ja sisältävät nyky-aikaan sopimattomia asenteita ja kielimuotoja.

Kustantamo Helmivyö

ISBN 978-952-7469-48-4

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ORJAKAUPPIAAN
AARRE

15. Band.

Jeder Band ist vollständig abgeschlossen.

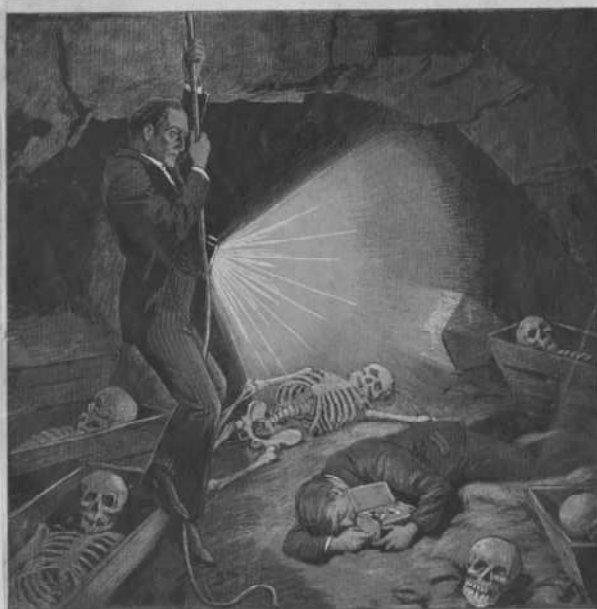
20 Pf. (28 Hefen.)
(je Nummer)

Aus den Geheimakten des Welt-Defektivs

15. Band.

Der Schatz des Sklavenhändlers.

Kampum flüchtete der berüchtigte Detektiv abwärts. Das Licht fiel auf den Boden — und dort lag ein Mann, der ausgestreckt eine dunkle Gestalt —
in den Armen ein offenes Buch, in welchem er bei dem Schluss der Kapitel glückte und schlief.

I VARASTETTU TESTAMENTTI

"Näytätte tänään niin umpimieliseltä, hra Holmes", sanoi Harry Taxon kuuluisalle salapoliisille. "Voisi luulla, että tuo sanomalehti, jota olette niin kauan lukenut, on antanut teille vaikean arvoituksen selvitetäväksi taikka huvittavan tapauksen tutkittavaksi."

Sherlock Holmes laski sanomalehden käsistään pöydälle.

"Erehdyt, rakas Harry", sanoi hän vakavasti. "Se oli vain muuan kuolonsanoma, joka sai minut unohtamaan hetkeksi itseni."

"Onko joku sukulaisenne kuollut?" kysyi Harry.

"Ei suinkaan. Se mies, jonka kuolemasta sukulaisensa tässä lehdessä ilmoittavat, oli minulle aivan vieras."

"Ja kuitenkin on hänen kuolemansa niin koskenut teihin?"

"Niin, sillä sattuma antoi minun pilkistää hänen elämäänsä, joka oli täytenäisempi rikoksista ja seikkailuista, katumuksista ja parannuksista kuin kenenkään elämä, jota olen oppinut tuntemaan."

Harry Taxon keräili kokoon sanomalehdet, jotka olivat hujan-hajan huoneessa. Aina välistä loi hän katseensa herransa vakaviin kasvoihin, vaikka hän

ei uskaltanut kysellä mitään, oli hän kuitenkin palavan utelias kuulemaan vainajan elämäntarinan. Kuuluisa salapoliisi tunsu nuoren ystävänsä kyllin hyvin, voidakseen hänen kasvoiltaan lukea hänen toivomuksensa. Hän viivytteli pari minuuttia, mutta kertoi sitten:

"Se mies oli orjakauppias."

"Orjakauppias?" toisti nuori poika melkein peiloissaan. "Minä luulin, että meidän aikoinamme ei enää ole mitään orjakauppiaita, sillä onhan kaikissa maissa lait, jotta kieltävät orjakaupan siirtomaissa ja säättävät siitä suuran rangaistuksen."

"Siitä onkin kulunut useita vuosikymmeniä, kun tämä mies lopetti inhottavan ammattinsa, mutta muuten ei vielä tänäkään päivänä ole aivan harvinaista, että joku valko-ihoinen mies tekee liiton arabialaisen kanssa harjoittaakseen sisä-Afrikassa erittäin tuottavaa orjakauppaa. Timbuktussa pidetään vieläkin julkisia orjamarkkinoita ja vankoista, voimakkaista neekereistä maksetaan satoja markkoja.

Sen miehen, jonka kuolemasta äsken sain tiedon, opin minä tuntemaan eräästä pikku palveluksesta, jonka olin tilaisuudessa tekemään hänelle. Minä voitin hänen luottamuksensa ja sain pian kuulla koko hänen elämäntarinansa. Jumala hänen sielunsa armahtakoon! — Mutta", keskeytti salapoliisi puhelunsa, "jos en erehdy, saamme me nyt vieraita."

Seuraavassa silmänräpäyksessä soitettiin ovikelloa. Harry Taxon juoksi avaamaan oven. Hänen edessään voi pitkä, komea mies, jonka kasvoilla näkyi mitä suurin hämmästys ja kauhu.

"Minä olen notario O'Brien", sanoi hän käheäs-

ti, "ilmoittakaa minut heti hra Sherlock Holmesille, kysymys on hyvin tärkeästä asiasta."

Parin minuutin kuluttua seiso i hän salapoliisi Holmesin edessä.

"Olette kuullut minun nimeni, hra Holmes," sanoi hän, "tulen erään asian johdosta, joka, jos sitä ei saada selville, on riistävä minulta hyvän nimeni ja ammattini. Minä pyydän teitä palavasti auttamaan itseäni."

Sherlock Holmes katsoi hetkisen miettivästi eteensä ja sanoi sitten verkalleen:

"Notario O'Brien, aivan oikein, teidän hyvää nimeänne mainitsi vanha orjakauppias Firmont."

"Firmont?" huudahti notario, "te puhutte Firmontista, jonka tähden — "

"Te tulette minun luokseni", keskeytti hänet Sherlock Holmes hymyillen. Notario tuijotti hetken aivan ällistyneenä salapoliisiin. Vihdoin virkkoi hän:

"Minulle on kerrottu ihmeellisiä asioita teidän teräväjärkisyydestänne. Jos sallitte, tahtoisin panna sen nyt koetukselle."

"Kernaasti", vastasi salapoliisi, "jos teitä huvittaa. Mutta minä pelkään, että teille on sanottu liian paljon, ja että te olette tunteva itsenne kovin pettyneeksi."

Notario mietiskeli pari sekuntia. Sitten hän lausui:

"Te sanoitte, että tunsitte Firmontin?"

"Niin, minä tapasin hänet useita vuosia sitten."

"Hyvä, voitteko nyt sanoa minulle, mistä syystä minä olen tullut tänne?"

Sherlock Holmes katseli vaieten hetkisen vierastaan ja sanoi sitten verkalleen:

"Te olette tullut kysymään minulta neuvoa orjakauppias Firmont vainajan testamentista."

"Kautta taivaan, olette oikeassa", sanoi O'Brien ihmeissään, "mutta jatkakaa."

"Minä luulen, että en erehdy luullessani, että testamentti on varastettu viime yönä; sillä kun Firmont, kuten olen lehdestä nähnyt, on kuollut, niin ei hänen henkilönsä voi mitenkään liikuttaa teitä, vaan ainoastaan hänen testamenttinsa, jonka hän talletti teidän huostaanne. Minä luulen edelleen, voideni otaksua, että testamentin varkaus ei ole tapahtunut ilman verenvuodatusta. Te olette varmaankin jättänyt testamentin jollekin apulaisellenne, luultavasti ensimmäiselle miehellenne ja hänen kimppuunsa on viime yönä hyökätty ja kallisarvoinen asiakirja, on häneltä ryöstetty".

"Tuhat tulimmaista", huudahti O'Brien aivan suunniltaan hämmästyksestä, "oletteko arvannut tämän kaiken?"

"En", vastasi Sherlork Holmes, "sen ilmaisee minulle aivan selvästi veripilkku, joka on teidän toisessa kalvosimessanne. Te itse olette terve ja loukkaantumatta, siis on veri tullut jostakin toisesta. Mutta ketäpä muuta ryövärit olisivat haavoittaneet kuin sitä, jonka hallussa testamentti oli?"

Notario istui hetkisen aivan ymmällä. Sitten hän virkkoi:

"Asia on aivan niin, kuin te olette sanonut. Useita vuosia sitten jätti vanha herra Firmont, jonka elämästä minä muuten en tiedä yhtään mitään, minulle testamenttinsa. Minä säilytin sitä kassakaapissani.

Eilen tuli eräs Firmontin sukulaisista luokseni ja ilmoitti hänen kuolleen sekä huomautti testamentin olevan tavattoman tärkeän — — mutta", keskeytti notario huomattessaan salapoliisin hajamielisenä katselevan eteensä, "ettehän te lainkaan kuuntele, mitä minä sanon."

"En ole koskaan kuunnellut tarttaavammin kuin nyt vastasi Sherlock Holmes, "jatkakaa te vain."

"No, tuo Firmontin sukulainen ilmoitti minulle, että vainajalla oli ollut suunnattomat rikkaudet, jotka suurimmaksi osaksi olivat jalokiviä ja kultahiekkää; mutta ei yksikään elävä sielu tiedä, missä tätä aarretta säilytetään. Testamentissa sen säilytyspaikka kuitenkin lienee ilmaistuna.

Hän sanoi saaneensa kuulla, että testamentti avattaisiin tänään. Minun olisi sen vuoksi pidettävä se valmiina, mutta annettava sitä huolellisesti vartioida, sillä vainajan sukulaisten joukossa oli koko joukko seikkailijoita, jotka ehkä väkivallalla koettaisivat saada testamentin haltuunsa, anastaakseen itselleen aarteen jakamattomana."

"Ja oliko testamentin avaaminen määrätty todellakin täksi päiväksi?" kysyi Sherlock Holmes ivalisesti hymyillen.

"Ei", huudahti Obrien liikutettuna, "sehän se juuri on merkillistä tässä asiassa. Ei ainoakaan ihminen ole tähän asti tiedustanut testamenttia, mutta mainitun sukulaisen varotus osottautui oikeaksi."

"Te siis haitte testamentin esille ja piditte sen saatavissa?" kysyi Sherlock Holmes.

"Niin; aluksi en itsekään muistanut, missä minulla se oli tallessa, mutta viimein löysin sen kassakaapista monien kirjojen alta. Minä panin sen lä-

heisempään laatikkoon ja lukitsin kassakaapin kuten tavallisesti. Varmemmaksi vakuudeksi pyysin konttorinhoitajani, nuoren ja voimakkaan miehen makamaan yötä etummaisessa konttorihuoneessa. Tänä aamuna tapasin hänet vuoteestaan yltä päältä verressä."

"Riittää", sanoi Sherlock Holmes, kun O'Brien hetkeksi pysähtyi kertomuksessaan, "nyt tulen minä teidän mukaanne itse katsoakseni verinäytelmän paikan. Asia on hyvin huvittava."

Notario nousi seisomaan.

"Hyvin huvittava?" toisti hän. "Minä luulen, hra Holmes, että tuo ei ole oikea sana näin surullisesta asiasta."

Salapoliisi purskahti nauramaan.

"Älkää panko pahaksenne, hra O'Brien", sanoi hän, "minä en todellakaan voi auttaa, että teidän kertomuksenne on tuottanut minulle suurta huvia; vahinko vain, että en voi ilmaista teille otaksumisiani. Mutta tulkaa nyt, meillä ei ole aikaa tuhlata."

Neljännestunnissa vei ajuri molemmat herrat notaarion asunnolle. Sherlock Holmes nousi kiireesti portaita ylös.

"Missä on huone, jossa hyökkäys tapahtui?" kysyi hän notariolta, joka tuskin jaksoi pysyä hänen kintereillään.

"Ensimmäinen ovi oikealla käytävässä; odotta-
kaa, niin minä aukaisen."

"Ei tarvita," vastasi salapoliisi, "ovi on jo auki."

Äkkiä astui hän sisään, hänen terävä silmänsä käsitti heti koko aseman. Rikolliset olivat terävällä veitsellä leikanneet auki ovipeilin, pistäneet siitä kätensä sisään ja avanneet sitte lukon sisäpuolelta. An-

nettuaan nukkuvalle konttoripäällikölle päähän, olivat he ottaneet hänen taskustaan avaimet ja avanneet kassakaapin ja ottaneet testamentin.

"Ovatko murtovarkaat vieneet teiltä mitään rahoja?" kysyi Sherlock Holmes.

"Eivät, täällä minulla olikin vain pieni summa kultarahoja, joita heidän ei kannattanut ottaa. Ei ole epäilystäkään, että he tahtoivat päästä vain Firmon-tin testamenttiin käsiksi."

"Niin, sitä en minäkään epäile silmänräpäystä-kään", sanoi salapoliisi, "mutta missä on teidän konttoripäällikkönne?"

"Minä lähetin hänet kotiinsa, sitten kun lääkäri oli sitonut hänet."

"Oliko haava vaarallinen?"

"Sen sanon teille, hra Holmes, että tuo nuori mies — hänen nimensä on Jamesson — aivan ui veressä." Salapoliisi otti rikollisten avaaman ovipeilin ja katseli sitä tarkoin.

"Kuinka kauan konttoripäällikkö on ollut teidän palveluksessanne?" kysyin hän kuin sattumalta.

"Noin yhden vuoden. Ensin oli hän vain kirjan-pitäjänä, mutta hän osottautui niin kunnolliseksi, että minä tein hänet toiseksi konttoripäälliköksi. Minusta näyttää, hra Holmes, kuin te epäilisitte nuorta Jamesonia. Minä kuitenkin vakuutan teille, että ei ole ketään uskollisempaa, rehellisempää miestä kuin hän. Mutta mitä te siinä teette?"

Sherlock Holmes oli sovittelemassa leikattua ovipeiliä paikoilleen.

"Minä tahdon vain saada selville, kumpi on ulkonainen ja kumpi sisäinen puoli tästä ovipeilistä."

"Mutta", kysyi notario, "mitä hyötyä teille siitä voi olla rikollisten etsiskelyssä?"

"Odottakaahan vähän, niin tulette itsekkin pian vakuutetuksi siitä, että juuri tieto siitä, kumpi on ovi-peilin sisäinen puoli, on vievä meidät rikollisen jäljille. Antakaahan minun nyt katsoa kassakaappia."

"Suuri rautakaappi oli vielä siinä kunnossa, jossa notario Obrien oli tavannut sen aamulla. Kaksois-ovet olivat selkosen selällään ja avaimet reijässä."

"Oliko konttoripäälliköllä aina hallussaan kassakaapin avaimet?" kysyi Sherlock Holmes.

"Ei, minä olin antanut ne hänelle vain täksi yöksi, jotta ne olisivat varmassa tallessa."

"Teissä tuntuu todellakin olevan aivan rajaton luottamus ihmisiin", sanoi salapoliihiukan ivallisesti.

"Mies ansaitsee todellakin tämän suuren luottamuksen. Minä olen monet kerrat uskonut hänelle tuhansia markkoja eikä hän ole kostaan hukannut ainoatakaan penniä."

"Tosiaankin erinomainen mies", sanoi salapoliihi, ottaen avaimet lukosta ja katsellen niitä valoa vasten. "Onko teidän konttorissanne ketään neekerää?" kysyi hän hetken perästä.

"Neekerää? Ei, herra varjelkoon. Kuinka voitte johtua semmoiseen ajatukseen?"

"No, en minä sitä luulluttaan. Mutta jos tahdotte silmätä avainkimppua, niin olette huomaava, että paksu, musta, kiharahius on tarttunut siihen."

Notario katsoi mainittua hiusta, joka oli vain 3—4 senttimetriä pitkä.

"Se on tosiaankin neekerin hius", sanoi hän.
"Mitä te siitä päätätte?"

"Hyvin yksinkertaisesti, että murtovaras on ollut joku neekeri, jolla on jonkun aikaa ollut yöllä avaimet hallussaan.

Ne ovat olleet luultavasti hänen taskussaan, jossa ovat sattuneet hänen hiuskarvaansa. Tahdotteko nyt niin pian kuin mahdollista tulla kanssani haavoitetun konttoripäällikkönne luo? Ehkä hän voi antaa meille joitakin tietoja."

Hetken kuluttua olivat he hänen asunnollaan.

"Onko hra Jamesson tavattavissa?" kysyi notario. "Minä olen hänen päällikkönsä ja tahdon heti puhutella häntä."

"Herra Jamesson", huudahti emäntä, "hänhän lähti ulos eilen illalla ollakseen yön päällikkönsä konttorissa."

"Mutta tänä aamuna lähetin minä hänet takaisin kotiinsa", sanoi notario säikähtäneenä.

"Taivaan tähden", huudahti emäntä kauhistuneena, "silloin on hänelle tapahtunut joku onnettomuus. Hän sanoi eilen, että pari epäilyttävää henkilöä oli jo muutamia päiviä vaaniskellut häntä."

"Hänet on murhattu", huudahti notario kauhistuneena, "ja minä onneton — —"

Hänet keskeytti ovikellon soitto.

"Ehkä hän nyt tulee", sanoi emäntä rientäen avaamaan ovea.

"Asuuko täällä joku herra Jamesson?" kuulivat miehet tulijain kysyvän.

"Kyllä täällä asui eiliseen iltaan asti", vastasi emäntä.

"No, silloinpa olemme tulleet oikeaan. Neljänestunti sitten löydettiin nämä vaatteet Themsistä. Ne ovat aivan veren vallassa. Toisessa housuntaskussa oli rahakukkaro, jossa ei ollut juuri rahaa, mutta siihen sijaan joukko käyntikortteja, joissa oli nimi "John Jamesson". Kun yhteen korttiin oli lyijykynällä töherretty tämä osote, otaksuin minä mainitun John Jamessonin asunnon olevan täällä."

"Taivaan tähden", huudahti notario, "nehän ovat minun konttoripäällikköni vaatteet."

"Mitä?" sanoi nyt se henkilö, joka oli tuonut vaatteet, "näenkö oikein? Hra Sherlock Holmes?"

"Juuri hän, rakas Wilson; sinä et tunnu tietävän vielä mitään hra O'Brienin luona tapahtuneesta murtovarkaudesta."

"Kyllä, hra O'Brien teki siitä varhain tänä aamuna kirjallisen ilmotuksen, mutta hän ei maininnut haavoitetun konttoripäällikkönsä nimeä. Rikolliset tuntuvat laahanneen Jamesson raukan mukaansa ja hukuttaneen hänet. Mutta minä toivon pian pääseväni konnien jäljille."

"No, toivotan onnea. Silloin, hra O'Brien, ei minulla ole täällä mitään tekemistä. Mutta te ehkä saatte kuulla minusta siitä huolimatta, että Lontoon poliisi on ottanut tutkimuksen käsiinsä sillä asu on hyvin huvittava, todellakin erittäin huvittava."

Ja Sherlock Holmes poistui, hiljaa nauraen itseksensä.

Franz Joseph Dölger, Religions-, Kultur- und Kirchenhistoriker (Spätantike), geb. 18.10.1879 Sulzbach a.M., gest. 17.10.1940 Schweinfurt; 1902 Priesterweihe. 1911 Prof. in Münster. 1926 in Breslau, 1929 in Bonn. Zunächst dogmengeschichtlich interessiert, wandte er sich nach Schwierigkeiten mit der kirchlichen Obrigkeit und nach einem Aufenthalt in Rom dem Studium der frühchristlichen Institutionen, Liturgie und Lebensgewohnheiten zu.

Mit seinem umfangreichen Werk begründete er die Forschungsrichtung „Antike und Christentum“.

Das Dölger-Institut wurde 1955 von Theodor Klauser gegründet, um die von F. J. Dölger initiierte Forschungsrichtung „Antike und Christentum“ fortzusetzen und die Herausgabe des „Reallexikon für Antike und Christentum“ (RAC), des „Jahrbuch für Antike und Christentum“ (JAC) sowie der Monographienreihe „Theophaneia“ institutionell zu sichern. Zunächst von einem Förderverein getragen, wurden die Forschungsvorhaben des Instituts als Langzeitprojekte 1976 von der Nordrhein-Westfälischen Akademie der Wissenschaften in Düsseldorf übernommen und dieses der Universität Bonn angegliedert.

Prof. Dr. Ernst Dassmann

Franz Joseph Dölger-Institut zur Erforschung der Spätantike
Universität Bonn

Inhaltliche Zusammenfassung aus dem
LEXIKON FÜR THEOLOGIE UND KIRCHE
DRITTER BAND
1995
HERDER VERLAG
FREIBURG BASEL ROM WIEN

Das Werk ICHTHYS als Studienausgabe wendet sich an alle theologisch, historisch, archäologisch und religionswissenschaftlich Interessierten. Die Reihe „Religionen und Kulturen der Antike“ ermöglicht endlich nach langer Zeit wieder einen Zugang zu einem Standardwerk.

